SAK 48/26

BUDSJETT OG HANDLINGSPLAN 2027 OG ØKONOMIPLAN 2027-2030

Går til

Styrets medlemmer

Styremøte

11. november 2026

Saksbehandler

John Olsen og Sissel Bastiansen

Vedlegg til saksfremlegget

1. Budsjett 2027 og økonomiplan 2027 – 2030
2. Handlingsplan 2027

Saksfremlegg

Gjeldende forutsetninger for budsjettet for 2027

Både styret og administrasjonen har påpekt den krevende økonomiske situasjonen i Vest-Agder-museet. Med gjentagende høyere lønnsvekst enn justering av tilskudd, gjør dette seg fortsatt gjeldende.

Utviklingsprosjekter må som hovedregel prosjektfinansieres/søkes eksternt finansiert.

Museet arbeider kontinuerlig med å øke egeninntjeningen, men ligger allerede høyt

sammenlignet med flere andre museer (11,4 millioner i 2025). Arbeid med økt egeninntjening må også sees i sammenheng med museets samfunnsoppdrag som del av den demokratiske infrastrukturen og betydningen av at alle skal ha like muligheter for deltakelse og involvering i egen historie. Dette er særlig knyttet til billettpriser.

Midlene som årlig avsettes til bygningsvern (kr. 500 000) og til arbeid med lokalhistoriske utstillinger (kr. 500 000) er videreført på samme nivå som tidligere.

Museet viderefører arbeidet med bevisstgjøring av avdelingene for å øke inntjening i museumsbutikkene. Dette innebærer bl.a. å vurdere både vareutvalg og prising. I tillegg kommer:

- Prising av arrangementer og type arrangementer i forholdet mellom bemanning vs. inntjening.
- Optimalisering av driften knyttet til bl.a. digitalisering.
- Økt synlighet for museet med tanke på økt besøk og økt mersalg.
- Bevisstgjøring av kost-/nytteverdi i all inntjening
- Økt fokus på mersalg

Forutsigbarhet i økonomi er en utfordring, bl.a. ved de to teknisk-industrielle anleggene Sjølingstad Uldvarefabrik og Setesdalsbanen, da tilskudd (som også går til bl.a. lønn) ikke blir kjent før i mars/april. At Riksantikvaren via fylkeskommunen gir tilskudd som reelt sett dekker FDV-stillingene ved anlegget har vært virksomhetskritisk. Ansvaret for forvaltningen av tilskuddene er overført fylkeskommunene fra 1. januar 2021, men hvilke rammer den enkelte fylkeskommune vil få er uavklart frem til februar regnskapsåret. Forutsigbarhet er også en utfordring knyttet til flerårige prosjekter og midler til bygningsvern.

Museumsbanene fikk fra 2021 en egen post på statsbudsjettet. Fordelingen av disse midlene gjøres av Jernbanemuseet. Setesdalsbanen fikk fra 2021 en økning i tilskudd

fra Jernbanedirektoratet, men dette forutsetter at Vennesla kommune og Agder fylkeskommune viderefører sine økte rammer til banen (Jernbanedirektoratet stiller krav om 50/50 matching mellom deres midler og midler fra andre). Vi forutsetter følgelig en slik matching også i budsjettet for 2027.

Det er en gjensidig forventning mellom de tre nivåene stat, fylkeskommune og kommuner, at ingen av dem reduserer sine tilskudd, og at alle tre oppjusterer sine tilskudd i tråd med gjeldende deflatorer. Dette gjelder ikke minst Setesdalsbanen hvor staten krever 50/50 matching, men også f.eks. Hestmanden hvor staten tok et unormalt stort økonomisk ansvar (80% mot normalt 60%). Dette er følgelig lagt til grunn under.

Generelt om budsjettrammene for 2027

Som tidligere år velger administrasjonen å legge fram for styret for behandling en oversikt over budsjettrammene for 2027, basert på føringer for indeksregulering av statlige, fylkeskommunale og kommunale tilskudd som gitt i forslag til statsbudsjett. Midlene er fordelt på avdelingene, fagseksjonen og administrasjonen ut fra en historisk fordeling og i tråd med museets strategiske plan og faglige mål. Midler plassert i fagseksjonen og administrasjonen ivaretar fellestiltak på tvers av avdelingene.

Det er representantskapet som endelig vedtar budsjett og kommunenes/ fylkeskommunens indeksregulering. Etter representantskapet i desember vil administrasjonen sende brev til kommunene med endelig vedtatt sats.

1. Tilskudd

Tabell 1: Oversikt over tilskudd 2026 samt budsjetterte tilskudd 2027:

Tilskudd	Regnskap per 31.08.2026	Regulert budsjett 2026	Budsjett 2027	Avvik	Δ%
Driftstilskudd					
Driftstilskudd fra staten	27 783 137	93 130 000	39 235 770	-53 894 230	-57,9 %
Driftstilskudd fra Fylke	12 378 058	17 412 000	18 073 656	661 656	3,8 %
Driftstilskudd fra Eierkommunene	10 131 113	15 061 658	15 634 002	572 344	3,8 %
Driftstilskudd fra Jernbanemuseet	3 485 667	5 228 500	5 427 183	198 683	3,8 %
Driftstilskudd Sjølingstad fra Agder Fylkeskommune	3 046 667	5 045 000	4 570 000	-475 000	-9,4 %
Driftstilskudd fra Stiftelsen Gimle Gård	466 667	700 000	700 000	0	0,0 %
Driftstilskudd fra Stiftelsen Tingvatn Fornminneforening	1 150 009	1 725 014	1 771 589	46 575	2,7 %
Tilskudd øvrige aktører					
Tilskudd Stat	200 000	450 000	700 000		
Tilskudd Stiftelsen Uni	0	200 000	200 000		
Tilskudd fra Kulturdirektoratet og Kulturrådet		1 719 638			
Overføringer fra andre private	613 135	2 812 463			
Øvrige tilskudd fra fylke		3 711 044	2 749 999		
Øvrige tilskudd fra eierkommunene	618 946	1 140 776	673 556		
Diverse øvrige små tilskudd	10 200	10 200	50 000		
Sum	59 883 598	148 346 293	89 785 755		
Tilskudd kategorisert som investeringer					
Tilskudd fra Kulturdepartementet	53 352 629	2 527 629	30 000 000		
Tilskudd fra Agder Fylkeskommune					
Tilskudd fra Fylke/Kommune til nytt bygg	95 637 500	101 775 000	15 000 000		
Tilskudd Jernbanemuseet		2 000 000			
Tilskudd fra stiftelser		1 000 000			
Tilskudd fra andre	-103 954	-103 954			
Sum	148 886 175	107 198 675	45 000 000		

Kommentarer til driftstilskudd i budsjettet for 2027:

1. Det er i budsjettet for 2027 lagt til grunn en økning på 2,9% i statlige tilskudd. Dette i tråd med statsbudsjett som ble lagt fram i oktober. Driftstilskudd fra Kulturdepartementet er følgelig økt med statens deflator på 2,9 %, til kr. 39.235.770.
2. Representantskapet har tidligere vedtatt at Vest-Agder-museet skal følge kommunal deflator når det gjelder justering av tilskudd fra kommuner og fylkeskommuner. For 2027 er kommunal deflator 3,8%, og Vest-Agder-museet har økt kommunale tilskudd med 3,8% til 15.634.002 og fylkeskommunale tilskudd med 3,8% til 18.073.656.

Driftstilskudd til Setesdalsbanen, magasin og Industrihistorisk senter i Mandal er inkludert i tallene over.

3. Driftstilskuddet fra Jernbanedirektoratet til Setesdalsbanen er økt med 3,77% iht statsbudsjett. Tilskudd fra Agder fylkeskommune/Riksantikvaren til Sjølingstad Uldvarefabrik er foreløpig ikke prisjustert, i påvente av endelig tilsagn for 2027. Budsjett for tilskudd fra Agder fylkeskommune/Riksantikvaren er holdt på samme nivå som for opprinnelig budsjett for 2026.
4. Fast driftstilskudd fra Stiftelsen Gimle Gård har de siste årene ikke vært regulert, da Stiftelsen Gimle Gård anser at det for de siste årene ikke har vært økonomisk anledning til å øke dette. Driftstilskuddet for 2027 er derfor satt til 700.000 uten regulering. Museet er isteden i tett dialog med stiftelsen om prosjektmidler, og dette har de siste årene vært en gjensidig vellykket ordning som søkes videreført i 2027, for i fellesskap med stiftelsen å ivareta Gimle Gård på best mulig måte for alle parter.
5. Tilskuddet fra Tingvatn forminnepark og besøkssenter IKS skal KPI-reguleres, men faktoren for dette er ikke klar, og det er regulert med forventet sats på 2,7% i påvente av bekreftet KPI-sats.
6. Med utgangspunkt i likviditetsplanen for prosjektet med det nye museumsbygget er det budsjettert med investeringstilskudd for 2027 på kr. 15 mill. fra Kristiansand kommune, i tillegg til kr 30 mill. fra staten, i henhold til statsbudsjett for 2027.

Kommentarer til inntektsposter utover tilskudd:

1. Forventet salgsinntekt er lagt på linje med budsjettet for 2026 med justeringer for avdelinger der potensialet er høyere, basert på faktisk historisk salgsstatistikk per avdeling
2. Budsjettert momskompensasjon/fradrag er tatt ut av budsjettet, da denne uansett ikke har noen resultateffekt.
3. Finansinntekter er på bakgrunn av innestående kapital og dagens rentenivå økt til

kr. 4.950.000.

4. Av forsiktighensyn budsjetteres det ikke med prosjekttilskudd før disse er bevilget.
5. Det budsjetteres ikke med sykelønn, ut over refusjon knyttet til varige tiltak.

2. Personalkostnader

Lønnskostnader er økt med en forventet lønnsvekst på 3,8%, basert på forventet lønnsøkning for 2027 ifølge Statistisk Sentralbyrå.

3. Driftskostnader

Avdelingenes budsjett er internt justert i tråd med regnskap 2025 og regnskap pr. 31.08.26. Styrets tidligere signaler om å videreføre historisk fordeling mellom avdelingene er fulgt opp på samme måte som tidligere.

4. Bruk av disposisjonsfond

Det er i budsjettet for 2027 forutsatt å bruke kr. 2.350.000 fra disposisjonsfond. Dette er foreslått brukt til dokking for Hestmanden, samt bygningsvern ved avdeling Kristiansand museum og Lista, som en videreføring av ordningen fra tidligere år.

5. Bruk av bundet driftsfond.

Det er i budsjettet for 2027 forutsatt å bruke kr. 27 mill. av bundet driftsfond til utstillingsbygging i VIGA, samt kr. 1,2 mill. til bygningsvernprosjekt i samarbeid med Ryfylkemuseet og Setesdalsmuseet.

6. Brukt til investeringer i investeringsregnskapet

Det er i budsjettet for 2027 forutsatt å overføre kr. 2.170.000 av driftsmidler til investeringsregnskapet. Dette gjelder i hovedsak midler til investering i vognhall på Setesdalsbanen.

7. Avsetning til disposisjonsfond

Direktøren foreslår at det i 2027 avsettes midler fra driften til disposisjonsfond på totalt kr. 4.320.084, for å sikre seg mot uforutsette utgifter og/eller foreta nødvendige investeringer. Det er herunder budsjettert med å sette av kr. 500.000 til disposisjonsfond for Setesdalsbanen for å styrke soliditeten i driften. Det er også, i tråd med Magasin, for å betale ned «internt lån» knyttet til magasininnredning. I tillegg er det budsjettert med å sette 3 mill. av renteinntektene for innestående midler til VIGA på disposisjonsfond.

Utover dette er det kun budsjettert med å avsette mindre beløp per avdeling.

8. Økonomiplan 2027 – 2030

Økonomiplanen for perioden 2027 til 2030 gir et bilde av forventet økonomisk situasjon for Vest-Agder-museet de nærmeste årene. Vi har i økonomiplanen fra år 2028 tatt høyde for følgende parameter:

- Forventet økning på offentlige tilskudd omtrent som i dag, vektet til 3%.
- Årlig økning av salgsinntekt på 5%
- Prisvekst på 3%
- Årlig lønnsøkning på 3%

9. Investeringsbudsjett

Vi har for 2027 budsjettert med en investering med en ramme på kr. 145.154.925 til arbeid med nytt museumsbygg. I tillegg kommer videre investering på Setesdalsbanen knyttet til ny vognhall.

Det er i investeringsbudsjettet for perioden 2028 til 2030 kun medtatt kostnader til egenkapitalinnskudd KLP og nytt museumsbygg, samt forventet egeninnsats i bygningsvern. Øvrige investeringer er ikke lagt inn i budsjett. Dette er knyttet til følgende to forhold:

1. Når det gjelder pågående investeringsprosjekter (i stor grad bygningsvern og til sikringsprosjekter), så vil en ikke ha avklart hvor mye ubrukte midler som skal overføres til kommende år (hvor langt prosjektet er kommet) før ved årsavslutningen.
2. Når det gjelder nye investeringsprosjekter, så forutsetter disse tilsagn om eksterne midler. Dette kommer som tilskudd fra fond, stiftelser og ekstra tilskudd fra bl.a. Agder fylkeskommune. Disse tilsagnene er ikke mottatt/avklart og museet har som praksis å ikke legge inn i budsjettet prosjekter som ikke har sikker finansiering.

Forslag til vedtak:

1. Styret vedtar forslag til budsjett og handlingsplan for 2027 samt forslag til økonomiplan for perioden 2027 – 2030.
2. Styret godkjenner bruk av disposisjonsfond jf. saksfremlegg.
3. Styret innstiller overfor representantskapet å vedta forslag til budsjett og handlingsplan for 2027 samt forslag til økonomiplan for perioden 2027 – 2030.

Vest-Agder-museet IKS